

ВПЛИВ ЕСТЕТИЧНОГО ДОСВІДУ НА ПРОФЕСІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Тамара Скорик,

*кандидат педагогічних наук, доцент,
Національний університет «Чернігівський колегіум»
імені Т.Г.Шевченка, м. Чернігів, Україна*

Мета дослідження – визначити вплив естетичного досвіду вчителя музичного мистецтва на його професійну діяльність.

У професійній діяльності вчителя музичного мистецтва орієнтація на естетичне виховання учнів є пріоритетною. Освітні завдання, які лежать в площині його діяльності, спрямовані не тільки на формування в учнів музичних компетентностей, а й на розвиток смаків, почуттів, поглядів естетичного світосприйняття, тобто на розвиток їхнього естетичного досвіду у процесі сприймання музичних творів. У зв'язку із цим постає питання визначення впливу естетичного досвіду вчителя на здійснення професійної діяльності та необхідності його розвитку у процесі професійної підготовки.

У більшості сучасних наукових праць прослідковується тенденція дослідження естетичного досвіду та естетичного відношення як форми його виявлення у відокремленості складників. У педагогічних дослідженнях значну увагу приділяють розвитку художніх інтересів (О. Гончаров, Г. Матковська, Н. Можайкіна), художніх потреб (Д. Бусурашвілі, В. Волинкін), естетичних ідеалів та смаків (Г. Падалка, І. Лісовська), естетичних оцінок (О. Рудницька, Л. Коваль) тощо. Проте, естетичний досвід – це цілісна система зв'язків, що процесуально існують у свідомості людини, і неможливо формувати естетичні смаки, ідеали, оцінки тощо, незалежно від перебудови та трансформації всіх інших елементів системи.

Академік І. Зязюн визначав естетичний досвід як специфічний, емоційно-почуттєвий досвід людини, який через потреби, мотиви, установки тощо зумовлює відношення людини до явищ об'єктивного світу та їхню оцінку в парадигмі: позитивне – негативне. Основними складниками естетичного досвіду, на думку Івана Зязюна, є потреби, емоції та почуття,

смаки, погляди та ідеали. Саме вони зумовлюють вольову діяльність людини, регулюють поведінку, спрямовують дії на предмет, який здатний задовольнити потреби [1, с. 75]. Із цього слідує, що естетичний досвід впливає на життєдіяльність людини, на ставлення до дійсності, спосіб взаємодії з іншими людьми тощо.

У контексті естетичного як виразного (О. Лосєв, М. Бахтін), естетичний досвід набуває більш глибокого змісту. Всі предмети та явища дійсності, відображаючись у свідомості людини, розкривають не тільки свою зовнішню та внутрішню структуру, а й впливають на духовний світ особистості, через усвідомлення естетичної сутності навколишнього світу. Так, у свідомості людини створюється естетична картина світу, яка закріплюється як естетичний досвід.

З'ясовано, що питання естетичної розвиненості особистості вчителя музичного мистецтва може бути вирішеним шляхом побудови цілісної системи естетичного впливу через мистецьку діяльність та естетично організоване мистецьке середовище. Результатом впливу різноманітних чинників естетичної освіти та виховання буде вияв сформованого естетичного досвіду.

Професійна підготовка вчителя музичного мистецтва, на думку більшості науковців, це комплекс загальних та спеціальних компетентностей, набутих в процесі навчання та практичної діяльності, які дозволяють виконувати необхідний та достатній обсяг роботи в галузі музично-педагогічної освіти. Естетичний досвід пронизує всі компоненти педагогічної діяльності та визначає естетико-виховні можливості вчителя.

У структурі педагогічної діяльності вчителя музичного мистецтва можна виділити наступні компоненти естетичного досвіду: мотиваційний, як естетико-педагогічна спрямованість діяльності вчителя; когнітивний, як художньо-естетична ерудованість вчителя; операційно-практичний, як досвід інтерпретації музичних творів; діяльнісно-творчий, як творчий підхід до музично-педагогічної діяльності [2]. Такий розподіл є суто умовним, оскільки всі компоненти є взаємопов'язаними та взаємозалежними і тільки в цілісності визначають естетичний досвід як структурний компонент особистості.

Якщо розглядати естетичний досвід особистості як естетичне ставлення до дійсності та умову її подальшого розвитку (І. Зязюн), то в структурі особистості вчителя музичного мистецтва естетичне ставлення до педагогічної діяльності буде проявлятися як напрям до її удосконалення, викликати активно-дієвий підхід до неї, прагнення до творення естетичності та безпечності освітнього середовища. Естетичний досвід у структурі особистості вчителя музичного мистецтва відіграє активну перетворювальну роль: наповнює естетичним змістом педагогічну взаємодію, виступає стимулом педагогічної творчості, критерієм оцінки педагогічно процесу і самого себе.

Зроблено *висновок* щодо впливу естетичного досвіду на всі аспекти педагогічної діяльності вчителя музичного мистецтва, що зумовлює становлення педагогічної майстерності вчителя, його гуманістично-спрямованих якостей; є засобом оптимізації педагогічної діяльності, скеровує творчий пошук вчителя, сприяє виявленню індивідуального стилю викладання, активізує творчу уяву, що впливає на прийняття педагогічних рішень щодо вибору форм, змісту та засобів музичного виховання.

Ключові слова: *естетичний досвід, вчитель музичного мистецтва, педагогічна діяльність, професійна підготовка, професійні компетентності.*

Джерела:

1. Зязюн І. А. Естетичний досвід особи. Формування і сфери вияву. Київ : Вища школа, 1976. 172 с.
2. Скорик Т. В. Формування естетичного досвіду студентів засобами музики : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.04 ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. Київ, 1998. 18 с.